

жавного бюро розслідувань України, а й виконанню потреб та сподівань суспільства щодо протидії злочинності в Україні.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» *Курганський Олександр Валерійович*.

Малахатко Д. К.

студентка 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

4 роки тому Президент України Петро Порошенко підписав Закон «Про Державне бюро розслідувань» (прийнятий Верховною Радою наприкінці 2015 року), що набрав чинності з 1 березня 2016 р. «Прийняття цього закону — важливий крок на шляху розбудови Української держави, — стверджував Президент. — Особливо важливим було домогтись забезпечення незалежності розслідування та нагляду за слідством, на що повноважень прокуратура відтепер уже не матиме — їх буде обмежено лише справою представництва інтересів держави у суді» (Президент підписав Закон, який позбавляє наглядовий орган частини повноважень. URL: https://yuricom.com/legal_practice/services/inshi_pytannia/prezydent_pidpysav_zakon_yakyi_pozbavliaie_nagliadovyi_organ_chastyny_povnovazhen-publication/).

Метою Закону є реалізація положень Кримінального процесуального кодексу, згідно з яким окремі його норми вводяться в дію з дня створення Державного бюро розслідувань (ДБР). Цим документом визначено правові основи організації та діяльності ДБР, яке є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою виявлення, розкриття та запобігання злочинам, віднесенням до його компетенції. Законом буде заборонено неправомірне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших фізичних або юридичних осіб у діяльність ДБР (Кривецький О. Чи стане механізм Державного бюро розслідувань дієвим? URL: http://www.nbuvip.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1986:derzhavne-byuro-rozsliduvannya&catid=8&Itemid=350).

Органи Державного бюро розслідувань є органами досудового розслідування (здійснюють дізнання і досудове слідство). Службові особи слідчих підрозділів ДБР є слідчими та оперуповноваженими працівниками даного органу. До підслідності ДБР віднесено, зокрема злочини, які скоєні високопосадовцями, чиї посади віднесено до категорії «А», экс-президентами, народними депутатами, міністрами та їхніми заступниками, директором НАБУ, генеральним прокурором та його заступниками, суддями, поліцейськими (в тому числі випадки катувань, примушування свідчити, корупційні злочини тощо), крім випадків, коли досудове розслідування має здійснювати НАБУ, а також усі військові злочини, але за реаліями сьогодення, розглядом даної категорії справ займається військова прокуратура. До компетенції ДБР належать найбільш небезпечні злочини: злочинних організацій, пов'язані з тероризмом, особливо тяжкі насильницькі злочини, а також — злочини зі специфічними суб'єктами: катування і суміжні з цим злочини, вчинені слідчими органів внутрішніх справ, служби безпеки, НАБУ, прокурорами, і також корупційні злочини, вчинені працівниками САП і НАБУ, та військові злочини, вчинені військовослужбовцями (Державне бюро розслідувань: чи можлива історія успіху? URL: https://dt.ua/internal/derzhavne-byuro-rozsliduvanchi-mozhliva-istoriya-uspihu-254239_.html).

Крім того, на ДБР також покладається запобігання організованим злочинній діяльності, терористичним та іншим особливо тяжким злочинам, і виявлення злочинів катування та корупційних злочинів, вчинених слідчими і прокурорами. За своїми повноваженнями Державне бюро розслідувань у межах своєї компетенції бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності, вносить відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України; здійснює інформаційно-аналітичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань, вживає заходів до їх усунення; здійснює розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за злочини, розслідування яких віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань; вживає заходів щодо відшкодування завданих державі збитків і шкоди, забезпечує можливість для конфіскації коштів та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення злочинів, у порядку, визначеному законодавством. Одним із найголовніших повноважень ДБР є здійснення оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, на підставах та в порядку, встановлених законом. Ще одним, не менш значущим, є припинення і розкриття злочинів, розслідування яких віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань.

До речі, виключно з метою здійснення своїх повноважень має доступ як користувач до інформаційних систем органів державної влади, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, самостійно створює інформаційні системи та веде оперативний облік в обсязі і порядку, що визначаються завданнями, покладеними на Державне бюро розслідувань, із дотриманням законодавства про захист персональних даних (Про Державне бюро розслідувань: Закон України // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 6. Ст. 55. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

Підсумовуючи вище наведене варто зазначити, що правовий статус Державного бюро розслідувань потребує деталізованого та всебічного подальшого роз'яснення задля усунення недоліків, що виникають у процесі його діяльності.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Курганський Олександр Валерійович**.

Михалевич Д. Я.

студент 1-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

З моменту проголошення незалежності України корупція розглядається як пряма загроза національній безпеці, стабільності та економічному зростанню держави. Проблема протидії корупції в Україні сьогодні є надзвичайно актуальною. Необхідність непримиренної боротьби з цим негативним соціально-правовим явищем є очевидною та з метою усунення цієї проблеми почали розробку реформування правоохоронної системи. У 2012 році у Кримінальному процесуальному кодексі з'явилася нова редакція, де передбачено створення Державного бюро розслідувань, визначено його підслідність та строки, коли ДБР мало запрацювати. У Законі «Про прокуратуру», прийнятому 14 жовтня 2014 року закладене майбутнє утворення ДБР (п.п. 4, 5, 11 розд. XIII). Закон України «Про Державне бюро розслідувань» було ухвалено Верховною Радою України 12 листопада 2015 року, президент підписав його 14 січня 2016 року, а набув чинності він лише 1 березня 2016 року.